

NVOG-activiteiten over pensioenen, uit de Nieuwsbrief van juni 2011

Pensioenen

Standpunt NVOG uitwerking pensioenakkoord

Nu het uitwerkingsmemorandum van het principeakkoord inzake pensioenen ondertekend is door drie partijen, heeft de NVOG haar eerder geformuleerde standpunt hierover geactualiseerd. Dit standpunt zal uiteraard ook worden ingebracht bij het overleg met andere ouderenorganisaties in de CSO.

Allereerst is het uit alle gepubliceerde documenten en toelichtingen duidelijk dat er nog veel aspecten onvoldoende uitgewerkt zijn en dat nadere studie en onderzoek nodig zijn. Voor velen is er hierdoor nog meer onrust en onzekerheid ontstaan, omdat het principeakkoord in de huidige vorm meer vragen oproept dan het beantwoordt.

Wat is goed aan het Pensioenakkoord (principeakkoord)?

In de toekomst wordt het onmogelijk premiedemping toe te passen. Ook zijn premieholida's of terugstortingen van zogenoemde overwaarden naar de bedrijven onmogelijk. De vast te stellen premie ligt structureel voor lange tijd vast. Ook bij een pensioenfonds met een aanzienlijke overdekking wordt niet getornd aan de hoogte van de premie.

De pensioenleeftijd gaat omhoog. Weliswaar gaat die verhoging volgens het principeakkoord pas in na 2020, maar de verhoging is in ieder geval een politiek feit. **Verhoging van de pensioenleeftijd is noodzakelijk om de kosten van de toenemende levensverwachting op te vangen.** Daarnaast is het een partiële oplossing voor mogelijke arbeidsmarkttekorten in verband met de vergrijzing.

Wat is er fout aan het Pensioenakkoord (principeakkoord)?

Het aanvullend pensioen.

Het uitgangspunt van werkgevers en werknemers is dat er een maximum premie moet worden vastgesteld. Doordat de hoogte van die maximumpremie ontoereikend is om alle ambities van het pensioen te realiseren, wordt beweerd dat het bestaande stelsel onhoudbaar is. Onderhandelaars scheppen daarmee een *selffulfilling prophecy*: het stelsel is onhoudbaar doordat nieuwe, voordien niet gehanteerde voorwaarden worden gesteld. Werkgevers en overheid melden vervolgens dat hogere premies de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven bedreigen. In de relevante concurrerende landen zoals Duitsland, België en Frankrijk zijn de pensioenen nagenoeg uitsluitend via overdrachtsuitgaven geregeld. Deze landen verkeren daarom vanwege de vergrijzing die ook daar plaatsvindt in een veel ongunstiger situatie dan Nederland. De hele exercitie rond het pensioenakkoord komt daarmee op losse schroeven te staan. **Een maximum premie is voor de NVOG onacceptabel, zeker als deze niet kostendekkend is.**

De grootste dreiging is gelegen in de aanslag op en afbraak van het al decennia lang goed functionerende Pensioen Uitkeringssysteem (Defined Benefit). **Het op verkeerde gronden en op een moment van tijdelijke, conjuncturele tegenvallers gebaseerd invoeren van een Beschikbare Premie Regeling (Defined Contribution) is een historische fout voor zowel gepensioneerden, oudere werknemers en jongeren.**

Het is ten enenmale onbegrijpelijk dat het huidige pensioensysteem (citaat Minister Kamp: "één van de beste stelsels van de hele wereld", interview NRC op 20 juni jl.) overboord wordt gegooid.

Het grootste probleem hierbij is de aanzienlijk grotere onzekerheid waarmee aanvullende pensioenuitkeringen zullen worden omkleed. Niet alleen zal de welvaartsvastheid of de waardevastheid van het pensioen zeer twijfelachtig zijn, ook de nominale uitkering staat op losse schroeven.

Voorts is de suggestie die wordt gewekt als zou indexering waarschijnlijker worden bij een meer risicovol beleggingsprofiel een vorm van volksverlakkerij en casinodenken. Allereerst miskent de acceptatie van een groter risicoprofiel de noodzaak van risicomangement per cohort. Voor jongeren met een lange tijdshorizon zal risicovoller kunnen worden belegd dan voor reeds gepensioneerden.

Daarnaast staat dit nieuwe beleggingsprofiel een rekenrente toe die aanzienlijk hoger is dan de huidige rekenrente, waardoor de verplichtingen kunstmatig laag berekend worden. Als gevolg daarvan zal indexering eerder worden toegepast dan wenselijk is waardoor pensioentoezeggingen voor jongere generaties in gevaar komen.

Tenslotte zal als gevolg van dit nieuwe casinosysteem de pensioenuitkering stijgen bij een sterk groeiende economie en dalen bij een stagnerende of dalende economie. Door dit procyclische verschijnsel zullen gepensioneerden, ook al door hun groeiend aantal, een versterkend effect hebben op de richting waarin de conjunctuur zich ontwikkelt.

Wie profiteert dan van dit principeakkoord?

We mogen niet vergeten dat de opstellers van dit plan dezelfde partijen zijn die in de afgelopen veertig jaar op dramatische wijze misbruik hebben gemaakt van hun macht en invloed. Gedoogd door opeenvolgende regeringen hebben de sociale partners de pensioenfondsen gebruikt voor doeleinden waarvoor ze niet waren bedoeld: het financieren van de VUT, het vermijden van kortingen bij de loononderhandelingen, het compenseren van tekorten op de overheidsbegroting en het financieren van sociale plannen. Deze partijen moeten daarom met de nodige argwaan worden gezien als een bewezen goed werkend stelsel met vage en onbewijsbare argumenten volledig op de helling wordt gezet.

Het is dan ook nogal veel gevraagd als Minister Kamp oproept om nu "een beetje vertrouwen te hebben in vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en de overheid" (citaat interview in NRC van 20 juni jl.).

Het is zonneklaar dat twee van de drie partijen garen spinnen bij het Pensioenakkoord zoals dat er nu ligt: de regering en de werkgevers. De regering omdat een politiek noodzakelijke verhoging van de pensioenleeftijd wordt gerealiseerd en omdat de pensioenen van de ambtenaren worden versoerd. Maar vooral de werkgevers (en dus ook de overheid als werkgever) hebben veel baat bij het Pensioenakkoord.

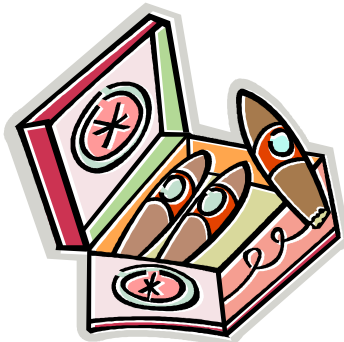
Wordt het Pensioenakkoord doorgevoerd dan zijn werkgevers door de gemaximeerde premie gevrijwaard van alle risico's en komen zij schadevrij weg met de manco's uit het verleden. Kassa!

Verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd gecombineerd met de structurele verhoging van de AOW (NB. Grotendeels gefinancierd door de gepensioneerden zelf!) betekent nogmaals een lastenverlichting voor de werkgevers. De premie, die gemaximeerd is, loopt langer door zonder aanpassing van het pensioen en wordt geheven over een lager bedrag dan voorheen. Nogmaals kassa!

Voor de ondernemingen betekenen bovendien de eerder doorgevoerde ontwikkelingen op het gebied van de International Accounting Standards een enorme lastenverlichting en een verbetering in de financiële positie. Dit staat weliswaar niet in het Pensioenakkoord maar moet bij de beoordeling van het voordeel voor ondernemingen worden meegenomen. Driemaal kassa!

Welke weeffouten vinden we nog meer in het principeakkoord?

De pensioenleeftijd wordt verhoogd maar in het akkoord wordt slechts op een vage wijze beschreven hoe deze verhoging zal leiden tot een grotere arbeidsparticipatie van ouderen. Het valt te vrezen, dat dit onder de categorie "wishful thinking" moet worden bijgeschreven.

De structurele verhoging van de AOW met 0,6% per jaar boven de inflatiecorrectie wordt grotendeels gefinancierd door het versoeren van fiscale

tegemoetkomingen voor dezelfde groep: een sigaar uit eigen doos.

De relatieve versterking van de AOW-uitkering ten opzichte van de aanvullende pensioenen geeft een omslagstelsel een zwaardere rol dan het kapitaaldekkingsstelsel van de aanvullende pensioenen en maakt daarom het nieuwe systeem veel gevoeliger voor de vergrijzing. **Bovendien staat allerminst vast dat toekomstige regeringen niet gaan bezuinigen op de AOW uitkeringen.** Immers deze uitkeringen worden steeds meer uit de algemene middelen betaald en de uitkeringen zullen de komende tientallen jaren stijgen tot meer dan 8% van de BBP (nu 4%) waardoor andere overheidsuitgaven zullen moeten worden verdrongen of belastingen zullen moeten worden verhoogd.

Een van de argumenten om het stelsel te veranderen is de toegenomen levensverwachting. Het lang-leven-risico is na de extreme aanpassingen in 2009 en 2010 voor de komende 50 jaar slechts in zeer beperkte mate een toekomstig risico van de thans gepensioneerden. Jongeren hebben nog ruimschoots de tijd om in te spelen op deze ontwikkelingen.

Welke onduidelijkheden zijn er nog in het principeakkoord?

Grootste onduidelijkheid in het principeakkoord is de hoogte van de maximum premie. Daarover doen verschillende percentages de ronde: 17% en 20%. Onduidelijk is of hier bedoeld wordt op een premie op de loonsom, van werkgevers en werknemers samen of op de loonsom minus franchise.

Voorts is het volstrekt onduidelijk wat nog de status is van de herstelplannen die bij veel pensioenfondsen lopen. Het lijkt ongewenst herstelplannen tussentijds te beëindigen. Ook hier wordt weer duidelijk dat een probleem (een te lage dekkingsgraad) niet kan worden weggedefinieerd.

Onduidelijk is vooral nog de wijze waarop mogelijk de bestaande oude rechten worden ingevaren in het nieuwe systeem. Wij staan erop dat we bij het uit te voeren onderzoek worden betrokken gelet op de grote belangen die er voor de gepensioneerden op het spel staan.

Ook is onduidelijk of het nieuwe systeem wel de goedkeuring van de Europese Commissie zal krijgen. Ook bij de verdere studies hiernaar willen wij als belanghebbende partij betrokken zijn.

Moet er dan niets veranderen?

Elke oplossing moet gericht zijn op het oplossen van een probleem. Het principeakkoord lost een aantal problemen op. Het verhoogt de pensioenleeftijd zonder de pensioenleeftijd *verplicht* te verhogen. Het blijft immers mogelijk op 65 met pensioen te gaan. Het maximeert de premie die werkgevers en werknemers moeten betalen voor het aanvullend pensioen. Het legt de risico's voor schommelingen in beleggingen uitsluitend bij actieve deelnemers en gepensioneerden.

De suggestie alsof deze problemen (noodzaak tot verhoging van de pensioenleeftijd zonder deze verplicht te verhogen, wens om risico's bij werkgevers weg te halen en eenzijdig bij werknemers en gepensioneerden te leggen) ook maar iets te maken hebben met de problemen van de vergrijzing en de volatiliteit van financiële markten is natuurlijk potsierlijk.

De NVOG heeft een alleszins redelijk alternatief voor de oplossing van de werkelijke problemen:

1. Een kostendekkende premie, waarbij de indexatie ambitie zo goed mogelijk wordt veilig gesteld. Dit is absoluut noodzakelijk om de aanvullende pensioenen mogelijk te blijven maken. Premies die niet kostendekkend zijn beloven juist iets wat niet kan worden waargemaakt.

2. Geen premiedemping, premieholida's of terugstorting.
3. Verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd en een rigoureu's anti-leeftijdsdiscriminatiebeleid in de arbeidsmarkt. De verhoging zou eerder moeten beginnen en verder kunnen doorlopen dan in het akkoord voorzien is.
4. Lopende herstelplannen moeten volledig en zonder uitstel worden uitgevoerd.
5. Aanpassing van de governance met een positie voor gepensioneerden in overeenstemming met hun belang.
6. Toezicht enigszins versoepelen. Deze versoepeling zou niet zozeer moeten liggen op het vlak van het hanteren van een veel hogere rekenrente, maar de huidige ongewenste fluctuaties van de dekkingsgraad maken deze tot een onbruikbaar stuurinstrument. Daarom geniet het de voorkeur een gemiddeld rentepercentage over langere tijd als vast discontopercentage voor de pensioenverplichtingen te hanteren.
7. Afstempelen moet een ultimatum remedium blijven. Het uitgangspunt moet blijven dat indexering in principe plaatsvindt.

Met bovenstaande punten moet een duurzamer pensioen , ook voor onze kinderen en kleinkinderen, binnen het huidige, aangepaste pensioenstelsel mogelijk zijn.

Wetsvoorstel medezeggenschap snel afgerond?

Nu de nieuwe Eerste Kamer is benoemd, kan deze overgaan tot afhandeling van het initiatiefwetsvoorstel van de Tweede Kamerleden Koşer Kaya (D66) en Blok (VVD) over de medezeggenschap van gepensioneerden in pensioenfondsbesturen. Daartoe hebben de beide initiatiefnemers op 1 juni 2011 hun schriftelijke reactie (Memorie van Antwoord) ingediend op de schriftelijke vragen en opmerkingen over het wetsvoorstel van de fracties uit de oude Kamer.

Op de website www.nypels.nl is meer informatie te vinden. De CSO heeft op 16 juni een brief naar de Eerste Kamer gestuurd om snelle afhandeling van dit voorstel te bepleiten.
